

Postavenie a pôsobnosť DHZO v integrovanom záchrannom systéme a spolupráca s jednotkami HaZZ

V príspevku sa zaoberám nasadzovaním dobrovoľných hasičských zborov obcí na zdolávanie požiarov a na vykonávanie záchranných prác pri živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach v integrovanom záchrannom systéme v súvislosti s reálnymi možnosťami dobrovoľných hasičských zborov obcí v územnom obvode okresného riaditeľstva. Materiál je určený v prevažnej miere predstaviteľom samosprávy, ktorá je nositeľom plnenia úloh súvisiacich s likvidáciou požiarov a vykonávaním záchranných prác ako zriaďovateľa dobrovoľného hasičského zboru obce, veliteľom a členom DHZO, ale aj širšej verejnosti.

Postavenie a pôsobnosť DHZO

Vypracovaním Návrhu celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov hasičských jednotiek na území Slovenskej republiky v roku 2013 a samotným realizovaním tohto projektu Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, došlo k masívnemu budovaniu dobrovoľných hasičských zborov obcí (DHZO) po personálnej a technickej stránke, pridelovaním vybranej hasičskej techniky a peňažných dotácií hasičským jednotkám vo väzbe na rizikovosť územia aj k reálnym možnostiam začlenenia týchto hasičských jednotiek do integrovaného záchranného systému.

Zriaďovanie, postavenie, úlohy a povinnosti zriaďovateľa dobrovoľného hasičského zboru obce upravuje zákon č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov v § 15 (povinnosti obce) a § 30 až 45 (druhy a zriaďovanie hasičských jednotiek). Podrobnosti o zriaďovaní, kategóriách, podrobnosti o zaradovaní do kategórií, postupe pri určovaní počtu členov, o materiálno-technickom vybavení a poskytovaní finančnej podpory a výške paušálnej finančnej podpory pre DHZO ustanovuje vyhláška MV SR č. 611/2006 Z.z. o hasičských jednotkách v znení neskorších predpisov. Náležitosti finančnej podpory dobrovoľných hasičských zborov obcí upravuje aj zákon č. 37/2017 Z.z. o Dobrovoľnej požiarnej ochrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene niektorých zákonov.

Vyššie spomenuté právne predpisy vytvárajú právny rámec pre činnosť DHZO od samotného procesu zriadenia hasičskej jednotky až po plnenie úloh pri zdolávaní požiarov, vykonávaní záchranných prác, zabezpečovaní akcieschopnosti hasičskej techniky a vecných prostriedkov, vykonávania odbornej prípravy členov v určenom rozsahu, vedenia a vypracovania dokumentácie hasičskej jednotky až po poskytovanie informácií krajským a okresným riaditeľstvám HaZZ o zásahovej činnosti a materiálno-technickom vybavení.

Primárnou úlohou DHZO je plnenie úloh súvisiacich so zdolávaním požiarov a vykonávaním záchranných prác v katastrálnom území obce. Obce môžu zriadiť na základe písomnej dohody spoločný dobrovoľný hasičský zbor obce, v tomto prípade DHZO poskytujú potrebnú pomoc v tiesni na základe vyzvania alebo na základe pokynu svojho dispečerského pracoviska – ohlasovne požiarov v katastrálnom území týchto obcí.

DHZO v systéme IZS

Ako je to s postavením DHZO v integrovanom záchrannom systéme? Organizáciu integrovaného záchranného systému (IZS), pôsobnosť a úlohy orgánov štátnej správy a záchranných zložiek v rámci integrovaného záchranného systému, práva a povinnosti obcí a iných právnických osôb, fyzických osôb oprávnených na podnikanie a ostatných fyzických osôb pri koordinácii činností súvisiacich s poskytovaním pomoci, ak je bezprostredne ohrozený život, zdravie, majetok alebo životné prostredie upravuje zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov. Pod pojmom integrovaný záchranný systém rozumieme koordinovaný postup jeho **zložiek** pri zabezpečovaní ich

pripravenosti a pri vykonávaní činností a opatrení súvisiacich s poskytovaním pomoci v tiesni. V integrovanom záchrannom systéme pôsobia základne záchranné zložky, ostatné záchranné zložky a útvary policajného zboru.

Hasičský a záchranný zbor je jednou zo základných zložiek IZS a **poskytuje bezodkladne** odbornú, zdravotnú, technickú a ďalšiu potrebnú pomoc v tiesni na základe **pokynu** koordinačného strediska, ktoré zabezpečuje príjem tiesňového volania na linke tiesňového volania 112 alebo svojho operačného strediska tiesňového volania, ktoré vysielala základnú záchrannú zložku - hasičskú jednotku HaZZ na zásah a usmerňuje jej činnosť vo svojom zásahovom obvode.

Dobrovoľný hasičský zbor obce patrí k ostatným záchranným zložkám a **poskytuje** odbornú, zdravotnú, technickú a ďalšiu potrebnú pomoc v tiesni na základe pokynu svojho dispečerského pracoviska (ohlasovne požiarov) alebo **vyzvania** koordinačným strediskom alebo operačným strediskom tiesňového volania, pokiaľ je potrebná pomoc pre základnú záchrannú zložku v jej zásahovom obvode.

Veliteľ zásahu si môže vyžiadať na zásah ďalšie záchranné zložky integrovaného záchranného systému (DHZO). Operačné stredisko vyžaduje pomoc od záchranných zložiek integrovaného záchranného systému (DHZO), ktoré pôsobia v zásahovom obvode základnej záchrannej zložky.

V prípade potreby vyslanie ďalších záchranných zložiek integrovaného záchranného systému (DHZO) na zásah z iného zásahového obvodu, ak je ich účasť pri zásahu potrebná operačné stredisko základnej záchrannej zložky vyžiada vyslanie DHZO od koordinačného strediska.

Na mieste zásahu riadi a koordinuje činnosť záchranných zložiek integrovaného záchranného systému veliteľ zásahu z Hasičského a záchranného zboru, ak nezasahuje Hasičský a záchranný zbor, na mieste zásahu riadi a koordinuje činnosť záchranných zložiek integrovaného záchranného systému veliteľ alebo vedúci jednotky tej záchrannej zložky integrovaného záchranného systému, ktorého určí príslušné koordinačné stredisko.

IZS a celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov

Celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov je systém organizácie a rozmiestnenia hasičských jednotiek v závislosti od stupňa nebezpečenstva katastrálneho územia. V súvislosti so zavedením systému celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov, ktorého hlavným cieľom malo byť určenie minimálneho potrebného počtu hasičských jednotiek a ich času dojazdu na miesto požiaru alebo inej nežiadúcej udalosti tak, aby hasičská jednotka poskytla pomoc postihnutým do 20 minút od ohlásenia tiesňovej udalosti. Túto podmienku môžu splniť len DHZO zaradené do kategórie A1 a A aj to spravidla len v katastrálnom území obce, výjazd týchto hasičských jednotiek od vyžiadania pomoci operačným strediskom v počte 1+3 sa vyžaduje do desiatich minút. Hasičské jednotky zaradené do kategórie B, C, a D v zmysle požiadaviek na akcieschopnosť hasičskej jednotky – spohotovosť jednotky do dvoch hodín nie sú významnou záchrannou zložkou pre napĺňanie vyššie spomenutého cieľa, preto tieto jednotky majú význam pri vykonávaní jednoduchých likvidačných prác, dlhotrvajúcich zásahoch a poskytovaní tylových a ostatných podporných činností pre hasičské jednotky HaZZ.

Ostáva ešte pripomenúť, že pri rozhodovaní o nasadení hasičských jednotiek zohrávajú dôležitú úlohu aj poplachové plány, ktoré vypracúva zbor na základe § 36 Vyhlášky MV SR č. 611/2006 Z.z. o hasičských jednotkách v znení neskorších predpisov. Pri rozhodovaní o zaradení hasičskej jednotky do jednotlivých stupňov poplachu okresné riaditeľstvo koordinuje zaraďovanie síl a prostriedkov do jednotlivých stupňov poplachu s obcami.

Právny systém Slovenskej republiky upravuje postavenie dobrovoľných hasičských zborov obcí, ich úlohy ako aj povinností zriaďovateľa hasičskej jednotky, nie vždy sú však dosahované želané výsledky pri zabezpečovaní akcieschopnosti hasičskej jednotky. Často sa jedná o náročný proces, spravidla oblasť materiálno-technického a personálneho zabezpečenia je rozhodujúcim faktorom pre riadne fungovanie hasičskej jednotky. A to je už priestor na úzku spoluprácu obcí s Dobrovoľnou požiarňou ochranou Slovenskej republiky (DPO SR) prostredníctvom jej miestnych organizačných jednotiek – Dobrovoľných hasičských zborov (DHZ). Treba si uvedomiť, že DHZ disponujú početnou členskou základňou a každý člen po absolvovaní odbornej prípravy môže plniť úlohy člena DHZO. Naopak obce disponujú za výraznej pomoci štátu hasičskou technikou, dostávajú podporu na zlepšovanie priestorových podmienok formou príspevkov na rekonštrukciu a výstavbu hasičských zbrojníc ako aj poskytovaním paušálnej finančnej podpory dobrovoľnému hasičskému zboru obce na zabezpečenie jeho akcieschopnosti.

Zo strany zriaďovateľov DHZO je potrebné vytvárať personálne, organizačné a priestorové podmienky tak, aby dobrovoľné hasičské zbory obce zaradené do systému celoplošného rozmiestnenia síl a prostriedkov a v rámci IZS boli pripravené po všetkých stránkach plniť stanovené úlohy pri zdoľávaní požiarov a vykonávaní záchranných prác v zmysle požiadaviek na akcieschopnosť, materiálno-technické vybavenie, odbornú pripravenosť, vybavenie osobnými ochrannými pracovnými prostriedkami a zdravotnej spôsobilosti hlavne v tých oblastiach územného obvodu okresného riaditeľstva, kde jednotka HaZZ nemá dostatočné plošné pokrytie a nespĺňa požiadavku času dojazdu na miesto nežiadúcej udalosti.

Po splnení týchto požiadaviek sa dobrovoľné hasičské zbory obcí stanú dôstojným partnerom nielen pre Hasičský a záchranný zbor ale hlavne pre občana, ktorý žiada a potrebuje pomoc v tiesni.

Trebišov 24.07.2018

pplk. Ing. Milan Sučka

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru Trebišov